

VRAESTEL VIR HERSIENING

**AFRIKAANS HUISTAAL
JUNIE 2017**

**GRAAD 12
Vraestel 1**

Totaal: 70 punte

Tyd: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 15 bladsye

INSTRUKSIES EN INLIGTING:

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings:
AFDELING A: Leesbegrip (30)
AFDELING B: Opsomming (10)
AFDELING C: Taalstrukture en -konvensies (30)
3. Beantwoord AL die vrae.
4. **BEGIN ELKE AFDELING OP 'n NUWE BLADSY.**
5. Trek 'n streep ná elke afdeling voltooi is.
6. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
7. Nommer in die middel van die bladsy en laat 'n reël oop na elke antwoord.
8. Skenk veral aandag aan spelling en sinskonstruksie.
9. Voorgestelde tydsindeling:
AFDELING A: 50
AFDELING B: 30
AFDELING C: 40
10. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP**VRAAG 1**

Lees en kyk na die tekste hieronder en beantwoord die vrae wat daarna volg.

TEKS A: ARTIKEL**NAT AGTER DIE ORE, MAAR GELUKKIG GETROUD**

Delia Joubert

- 1 Hoe gouer jy jou reis saam met jou huweliksmaat begin, hoe beter kan julle saam groei en die aanslae van die lewe trotseer.
- 2 Bogenoemde stelling word bevestig deur Rolene Strauss, ons eie Mejuffrou Wêreld, wat verlede jaar op 23 aangekondig het dat sy en haar kêrel, D’Niel Strauss, gaan trou. Die bekende Springboksenter, Jan Serfontein (22), wat verlede jaar verloof geraak het aan Lani Scholtz, met wie hy sedert matriek uitgaan, het dieselfde besluit geneem.
- 3 Vir die huidige 30+-generasie lyk dit asof Rolene en Jan vroeg trou, maar deesdae is hulle nie meer die uitsondering nie. Dit is asof meer jongmense vroeg in hul twintigs die pad kansel toe vat.
- 4 Hoewel baie paartjies vandag jonk trou, is dit nog nie die norm nie. Deon Binneman, ’n sielkundige berader van Durbanville, voeg by: “My waarneming is dat mense nou op ’n vroeër ouderdom begin saamwoon, wat vanuit ’n verhoudingsperspektief op dieselfde as ’n huwelik neerkom.”
- 5 Cindy Strydom, ’n kliniese sielkundige van Johannesburg, sê sy vermoed dis omdat die vorige generasie soveel later getrou het dat jongmense nou vroeg wil trou. “Die nuwe generasie rebelleer in ’n mate teen die norm. Maar net so het die vorige generasie, dié mense wat nou 30+ is, gerebelleer teen die tradisionele gebruik om vroeg te trou. Hierdie generasie se vroue het nie nodig gehad om te trou vir finansiële stabiliteit nie, want hulle was finansiëel onafhanklik én dit het moontlik geword om later kinders te kry. Daarom wou hulle byna bewys jy hoef nie meer vroeg te trou nie.”

6

Nicholas Kühne, 'n tendenskenner en besturende direkteur van die handelsbestuursmaatskappy *Wunderbrand*, stem met Strydom saam. “Elke generasie het 'n teenreaksie op die trou-ouderdom van vorige generasies. Daar is ongelukkig min navorsing oor die onderwerp, maar vanuit 'n tendens-oogpunt kan jy wel afleidings uit die verskillende generasies se trougewoontes maak. Ná die konserwatiewe 1950's was dwelms, musiekfeeste en vrye liefde die in-ding in die 60's. In die laat 70's en 80's het mense weer teruggekeer na 'n tradisioneler benadering tot trou. Dit is moontlik dat die jonger generasie 'n teenreaksie het op die gewoontes van die vorige een, wat weer later wou trou – of glad nie.”

7

Daar is verskeie redes wat deur jongmense aangevoer word om hulle keuses te ondersteun. “Kultuur en geloof speel 'n rol, maar die onderliggende redes is gekompliseerd. Dit maak vandag prakties sin om jonk te trou, want dis byna onbekostigbaar om voor die ouderdom van 35, op jou eie, 'n huis en 'n motor te koop,” sê Nicholas. Hy is van mening dat die Internet, en veral sosiale media, ook besig is om die tradisionele struktuur van die samelewing te laat verbrokkel. “Ons gesels baie meer aanlyn en kuier minder by mekaar as voorheen. Dit is dus moontlik dat jonger generasies op 'n vroeër ouderdom egte, persoonlike bande met ander jongmense wil vorm.”

8

Paartjies wat vroeg trou, is nie altyd voorbereid op die eise van die huwelik nie. Huwelike van jonggetroudes beland dikwels in onstuimige vaarwaters. Gelukkig is daar hulp vir jonggetroudes wat huweliksprobleme ervaar. Luzanne Liversage, 'n sielkundige berader van Johannesburg, meen berading is 'n goeie idee vir jong paartjies. “Paartjies wat voor die ouderdom van 25 trou, se kans om te skei is 50% groter as diegene wat later trou. Fisiek is jou prefrontale korteks, wat verantwoordelik is vir besluitneming en beplanning, eers op 25 ten volle ontwikkel. Dus is jou besluite as jongmens dalk nie so goed soos dié van iemand ouer as 25 nie.”

9

Jonger paartjies is meer geneig om vroeër die handdoek in te gooi as hulle 'n verhoudingsprobleem het, sê Deon Binneman. “Dis moeiliker vir jongmense om verhoudings bo hulle eie belange te stel. Dis noodsaaklik dat jongmense leer om die

10 ander persoon se belange eerste te stel in plaas daarvan om op die eie ek te fokus.”

Om jonk te trou hét voordele, sê Luzanne. “Jy het meer energie vir jou kinders, en minder bagasie van vorige verhoudings sodat jy met ’n relatief skoon blaadjie jou verhouding kan begin. Wanneer jy in ’n verhouding met die regte mens is, en gelukkig genoeg is om hom of haar jonk te ontmoet en te trou, is daar iemand wat jou altyd bystaan en help om jou volle potensiaal te

11 bereik. Dan is die huwelik ’n veilige hawe waar jy jou eie mens kan wees.”

Solank jongmense nie ’n sprokiesverhaal verwag nie en ’n realistiese beeld van die eie ek, die maat en verhoudings het, is die kans op ’n suksesvolle verhouding goed.

[Verwerk uit: *Sarie*, Januarie 2016]

TEKS B: VISUELE TEKS



VRAE: TEKS A

- 1.1 Wat is die voordeel van vroeg trou volgens paragraaf 1? (1)
- 1.2 Dink jy dit is gepas dat die skrywer van hierdie artikel na bekende persone as voorbeelde verwys? Motiveer jou antwoord. (2)
- 1.3 "... is hulle nie meer **die uitsondering** nie." (Paragraaf 3)
- Haal VYF opeenvolgende woorde uit paragraaf 4 aan wat hierdie woorde weerspreek. (1)
- 1.4 Herlees paragraaf 4.
- Hoekom is Deon Binneman se woorde in die laaste drie reëls van hierdie paragraaf 'n mening? (1)

- 1.5 Wat is die “norm” waarna Cindy Strydom in paragraaf 5 verwys? Watter ooreenkoms bestaan daar tussen vandag se jongmense en vorige generasies se jongmense se ingesteldheid jeens norme? (2)
- 1.6 Strydom (paragraaf 5) en Kühne paragraaf 6 stem saam dat die huidige generasie vroeg trou omdat hulle teen die vorige generasie se later trou rebelleer. In watter opsig verskil hulle sienings egter? (2)
- 1.7 Watter tendense uit die 1960’s dra by tot die terugkeer na ’n tradisionele benadering van trou aldus paragraaf 6? (3)
- 1.8 Noem een finansiële én een sosiale uitdaging wat volgens paragraaf 7 tot die tendens van vroeg trou bydra. Stem jy saam met die skrywer se mening oor dié twee uitdagings wat jy gekies het? Motiveer jou keuse van dié twee uitdagings. (4)
- 1.9 Hoekom, volgens Luzanne Liversage, is die kans op ’n onsuksesvolle huwelik vir jongmense ’n moontlikheid? Wat kan jongmense doen om te voorkom dat hul huwelik misluk? (2)
- 1.10 Watter belangrike voorwaarde in paragraaf 9 is volgens Binneman nodig om ’n huwelik te laat slaag? (1)
- 1.11 Wat beteken die titel van die artikel? Hoe hou hierdie titel met paragraaf 10 verband? (2)
- 1.12 In paragraaf 10 gee Liversage die voordele wat aan vroeg trou verbonde is.
Watter ánder voordele, **volgens paragraaf 1 en 7**, is daar aan vroeg trou verbonde? (3)
- VRAE: TEKS B**
- 1.13 Watter TWEE veranderinge, dink jy, sal die vrou in die man wil sien? (2)

- 1.14 Word daar, na jou mening, in hierdie spotprent teen vroue gediskrimineer? Motiveer jou antwoord. (1)

VRAE: TEKS A EN B

- 1.15 Indien jy paragraaf 9 van Teks A ingedagte hou, dink jy 'n huwelik soos in die spotprent, Teks B, gesuggereer, het 'n goeie kans om suksesvol te wees? Motiveer jou antwoord. (1)
- 1.16 In die lig van die onderstreepte uitsprake in paragraaf 9 en 10 van TEKS A, is die voorstelling van die huwelik in Teks B ironies. Gee redes vir hierdie stelling. (2)

TOTAAL AFDELING A 30

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2

Lees die teks hieronder en maak 'n opsomming van **SEWE unieke eienskappe van Suid-Afrika**.

LET WEL:

1. Jou opsomming moet in jou eie woorde (in volsinne) in **paragraafvorm** aangebied word en mag nie meer as 90 woorde beslaan nie.
2. Jou **paragraaf** moet samehangend geskryf word.
3. Dit is nie nodig om vir die opsomming 'n titel te gee nie.
4. Dui die getal woorde aan wat jy vir die opsomming gebruik het.

SUID-AFRIKA IN 'N KLAS VAN SY EIE!

Natuurlik is daar baie redes om oor Suid-Afrika negatief te wees. Waarom dan, te midde van soveel negatieweiteit, wil ons steeds hier woon en werk?

Suid-Afrika toon positiewe ekonomiese groei teenoor die res van die wêreld wat ekonomies maar sukkel. Soos die res van die wêreld het ons probleme: armoede, misdaad en werkloosheid ...

Desnieteenstaande groei die ekonomie redelik bestendig. Hierdie groeiende ekonomie is inderdaad 'n veertjie in Suid-Afrika se spreekwoordelike hoed.

Tim du Plessis, voormalige redakteur van *Rapport*, sê: “Jy kan in 'n nuwe land gaan oorleef, bes moontlik gemaklik, maar jy sal altyd bly hunker na Suid-Afrika se eiesoortige buitluglewe. Vra gerus vir die meeste Suid-Afrikaners wat geëmigreer en daarna na die land teruggekeer het, wat hulle die meeste gemis het: braai onder die sterre, voetslaan in die berge, luier op lang, goue strande – tipiese Suid-Afrikaanse buitlugpret! En dan is daar nog ons wêreldklassport: rugby, krieket, sokker, hokkie, atletiek ... Sport laat ons bloed bruis!

Suid-Afrika bied aan sy inwoners 'n goue pakket van die mooiste natuurskoon. Mev. Miems Swanepoel, 'n entoesiastiese natuurkenner van Bellville, beklemtoon dat hierdie natuurskoon Suid-Afrika inderdaad uniek maak. “Waar in die wêreld sal jy nog sulke blou berge met voetpaaie vol fynbos, klipwoestyne en waterarm streke, siedende seestorms en rukkerige bergwinde, skouspelagtige sonsondergange, rooibruin sandduine en bruisende watervalle, wanneer die reën wel kom, kry? Net hiér is dit moontlik!”

Suid-Afrikaners is skeppende, innoverende wêreldleiers op die gebied van die wetenskap. Die Square Kilometre Array (SKA) naby Carnarvon is 'n voorbeeld van ons innovering. Dis voorwaar genoeg rede om breëbors te wees! Suid-Afrika het boonop, in 'n onlangse studie oor geslagsgelykheid in die werkplek, uitblink! Hier is ons die meeste lande ver voor.

Vincent Mota, 'n Wimpy-kelner voer roomys vir 'n gestremde kliënt, Nerine Gardiner bak gereeld koeke en deel dit uit aan mense wat liefde nodig het en 'n polisieman deel sy middagete met 'n straatvrou. Ons het omgee-in-aksie ... Suid-Afrikaners soos dié wys

dat Madiba se droom van 'n omgeenasie nie dood is nie.

Wie wil nou nie deel van só 'n Suid-Afrika wees nie?

[Verwerk uit <http://www.blynet.co.za> en <http://www.netwerk24.com/stemme>]

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3: ADVERTENSIE

Bestudeer die advertensie (**TEKS D**) en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS D



By Virseker is ons **trots op ons koeksister erfenis en ons taal is vir ons belangrik**. Dis dié dat ons 'n **gedeelte van alle premies aan die Virseker Trust skenk**. Die geld wat die trust genereer, word aangewend om bestaande Afrikaanse opleidingsinstellings te bevorder, beurse aan Afrikaanse studente te skenk en nuwe instellings op te rig.

So doen ons, ons deel vir die **bevordering van die Afrikaanse taal**. Boonop bied ons jou kompeterende premies, uitmuntende voordele en **bobaas diens – alles in Afrikaans, natuurlik!**

Vir 'n **verpligtingsvrye** versekeringskwotasie:

- Skakel ons by **0860 08 36 80**
- Besoek ons webwerf by **www.virseker.co.za**
- SMS "Virseker" na **45561** en ons sal jou terugskakel (SMS kos R1.50)

virseker
Jou versekering, jou mense, jou taal.



Virseker is 'n produk van Auto & General Versekeringsmaatskappy Bpk, 'n gemagtigde finansiële-diensterkaffer (FDV) (lisensienommer: 16356). *Bepalings en voorwaardes geld.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

3.1 Gebruik 'n koppelteken om die spelfout in reël 1 te verbeter. (1)

- 3.2 Skryf die newegeskikte hoofsin in die sin wat in reël 1 begin, neer. (1)
- 3.3 Verduidelik waarom sommige woorde donker gedruk is. (1)
- 3.4 Skryf die determineerder in reël 2 neer. (1)
- 3.5 Die naam van hierdie maarskappy is 'n growwe spelfout. Skryf jou eie TWEE sinne neer om die verskil in betekenis tussen *vir seker* en *verseker* duidelik aan te toon. (2)
- 3.6 Kyk na die foto.
Dink jy die gebruik van die foto ondersteun die stelling wat donker gedruk is in reël 6? Motiveer jou antwoord. (1)
- 3.7 Bestudeer die onderstreepte, donker gedrukte woord in reël 9.
- 3.7.1 Benoem die manier waarop die woord gevorm is. (1)
- 3.7.2 Gebruik die *kern* van die woord as *bepaler* in 'n ander woord. (1)
- 3.8 Waarom word juis *Afrikaans* in die advertensie gebruik om verbruikers te werf? (1)
- [10]**

VRAAG 4: STROKIESPRENT

Bestudeer die strokiesprent (Teks E) en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS E



Raampie 1

Raampie 2

4.1 Herlees raampie 1.

4.1.1 Skryf die woord neer waar 'n diftong voorkom en onderstreep die betrokke klank. (1)

4.1.2 Skryf die Ma se woorde oor in die indirekte rede. (1)

Raampie 3

Raampie 4

Raampie 5

(1)

4.2 Gee die korrekte intensiewe vorm van die woord tussen hakies.

- Hägar is 'n (taai) barbaar sonder goeie maniere . (1)
- 4.3 Skryf die byvoeglike bysin in raampie 3 neer. (1)
- 4.4 Skryf 'n suiwer Afrikaanse woord in die plek van die anglisisme in raampie 4 neer. (1)
- 4.5 Wat is die vroulike vorm van *hertog*, raampie 5? (1)
- 4.6 Wat is die funksie van die ellips/beletselteken aan die begin van die ma se woorde? (1)
- 4.7 Herlees raampie 7.
- 4.7.1 Skryf die ma se woorde in raampie 7 in die bedrywende vorm. (1)
- 4.7.2 Watter suggestie blyk uit die tipografie van die ma se woorde sowel as uitroepetekens? (1)
- [10]**

VRAAG 5: ARTIKEL

Bestudeer die artikel (**TEKS F**) en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS F

MATRIEK IN TWEE DAE

- 1 Dit is nie net by ons waar matrieks se senuwees en uithou vermoë in 'n eksamenlokaal getoets word nie. Jong Chinese se toekoms hang van hul finale eksamen voor universiteitstoelating af.
- 2 Chinese leerlinge se hele skoolloopbaan het net een doel (5.2) ... oë: die *gaokao*. En om dié finale toelatingseksamen te slaag.
- 3 Dit vind in die middel van die jaar oor twee dae plaas. (5.3)
- 4 Omdat dit so kort is, (5.4) plaas dit uitermate druk op die kinders.
- 5 (5.5) Hulle moet vraestelle in Chinees, Wiskunde en Engels aflê (Engels is 'n verpligte vak vir almal).

- 6 Hulle studeer tot 15 ure per dag daarvoor, want hulle ding mee om “net” (5.6) 6, 5 miljoen universiteitsplekke.
- 7 Sowat 9, 8 miljoen leerlinge het vanjaar vir die eksamen ingeskryf – baie van hulle van duur private skole. Dit word in (5.7) hoofsentra afgelê en duisende van hulle word met spesiale busse na die lokale aangery.
- 8 Die Hengshui High School in die (5.8) Hebei-Suid se leerlinge vaar reeds die afgelope 14 jaar die beste in die (5.9) gaokao.
- 9 Die skool het twee leuses:
- 10 “Die lewe is nie ’n kleedrepetisie nie – jy gaan nie kans kry om hom óór te lewe nie,” en “As jy nog nie dood is van harde werk nie, werk harder.”
- 11 Leerlinge word daar met kringtelevisie dopgehou en moet van 05:30 tot 21:50 studeer.
- 12 Vertel dít ’n bietjie vir jou Suid-Afrikaanse (5.10) matrieks...

[Verwerk uit: <http://www.netwerk24.com/Ontspan/Matriek-in-twee-dae>]

- 5.1 Skryf ’n woord in paragraaf 1 neer wat dieselfde as “stamina” beteken. (1)
- 5.2 Skryf die ontbrekende voorsetsel in paragraaf 2 neer. (1)
- 5.3 Skryf die sin in paragraaf 3 in die verlede tyd oor. (1)
- 5.4 Herskryf die slegs die onderstreepte sinsdeel in paragraaf 4 in die lydende vorm sodat dit binne die konteks van die sin sal pas. (1)
- 5.5 Gee die voorwerp van die onderstreepte sin in paragraaf 5. (1)
- 5.6 Verduidelik die gebruik van die aanhalingstekens in paragraaf 6. (1)
- 5.7 Gee ’n ander meervoud wat vir die onderstreepte woord in paragraaf 7 gebruik kan word. (1)

- 5.8 Gee die spelreël wat die koppeltekengebruik van die onderstreepte woord in paragraaf 8 bepaal. (1)
- 5.9 Is “gaokao” (paragraaf 8) ’n voorbeeld van ’n leenwoord? Motiveer jou antwoord. (1)
- 5.10 Vorm, deur middel van ’n suffiks (agtervoegsel), ’n ander persoonsnaam vir die onderstreepte woord in paragraaf 12. (1)
- [10]**

TOTAAL AFDELING C: 30
GROOTTOTAAL: 70